

FELLES FYLKESPLAN 2005 - 2008

Nord-Trøndelag fylkeskommune   Sør-Trøndelag fylkeskommune   Trondheim kommune

KREATIVE trøndelag

her alt e mulig - uansett

Forord

Det var historisk det som skjedde på Stiklestad i slutten av oktober i 2004. Sør-Trøndelag fylkesting og Nord-Trøndelag fylkesting var samlet for å drøfte og vedta felles fylkesplan for Trøndelag. Planen har fått navnet "Kreative Trøndelag. Her alt e mulig uansett". Et navn som både synliggjør retning, vilje og muligheter.

Det er første gang to fylkeskommuner og en storbykommune lager en felles fylkesplan. Planen skal bidra til å få gjennomført en regionalpolitikk til beste for hele Trøndelag, og er blitt et verktøy for å møte de store utfordringer som landsdelen vår nå står overfor. Ny kommunikasjonsteknologi, en tøffere nasjonal og internasjonal konkurranse og åpne markeder er en del av dette bildet. I utfordringene ligger det også muligheter. Gjennom et sterkt fokus på å videreutvikle landsdelens fortrinn og vekstmotorer skal Trøndelag styrke seg og posisjonere seg i den nye konkurransesituasjonen.

Et av de viktigste fortrinnene er den trønderske identiteten – globaliseringens motstykke og motkraft. Det dreier seg om historien, kulturen, tradisjonene, det trønderske. Det dreier seg om menneskene som bor i Trøndelag, vår viktigste ressurs og formue. Skal vi lykkes i konkurransen må vi skape et menneskevennlig samfunn der de som bor i Trøndelag får mulighet til å forløse sitt potensial og sitt talent uavhengig av bosted, kjønn, alder, bakgrunn, ferdigheter og talent.

Gjennom å satse på kreativitet, kompetanse og samhandling, gjennom å integrere kunst- og kulturaspektet i alle deler av samfunnsutviklingen, skal vi nå de ambisiøse målene i planen. Som å utvikle Trøndelag til å bli den mest kreative regionen i Europa. Som å få til optimal samhandling mellom de ulike aktørene i Trøndelag.

Vi vil takke alle de som bidratt i utviklingen av fylkesplanen; Kommunene, fylkesmennene, næringslivet, ungdommen, kulturliv og organisasjonsliv, FoU- og utdanningsmiljøene, og virkemiddelaktørene. Når vi nå skal gå fra plan til handling er vi like avhengig av å trekke med oss disse samarbeidspartnere i de ulike satsningsområdene og de ulike tiltakene på veien mot målet; Et styrket Trøndelag.

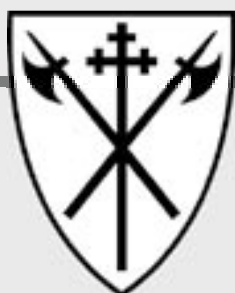
Tore Sandvik
fylkesordfører
Sør-Trøndelag

Rita Ottervik
ordfører
Trondheim

Alf Daniel Moen
fylkesrådsleder
Nord-Trøndelag

Visjoner og ambisjoner

I arbeidet med felles fylkesplan for Trøndelag har vedtatte visjoner for Nord-Trøndelag og Trondheim, samt ambisjon for Sør-Trøndelag, ligget som en viktig basis.

Ambisjon Sør-Trøndelag:

Utvikle Trøndelag til Europas mest kreative region

- Vi skal gjøre hverandre gode
- Vi skal være grensesprengende

**KREATIVE
TRØNDELAG**

Vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag under behandling av Strategiplan 2004-2007, 11. desember 2003.

Visjon for Nord-Trøndelag

- ▷ du skal være med å bestemme
- ▷ du skal kunne utvikle dine talenter
- ▷ det skal være kort veg fra idè til handling
- ▷ sammen skaper vi den beste framtida

- et ansvar for **FYLKESTINGET** i Nord-Trøndelag

200 unge nordtrøndere har utviklet visjonen, - og gitt den innhold. Visjonen ble behandlet og enstemmig vedtatt i fylkestinget 27. april 2004.

Visjon for Trondheim

Trondheim som bysamfunn skal ha fokus på nærhet, omsorg og trygghet, åpenhet og deltakelse, toleranse og respekt for andre mennesker. Byen skal preges av mangfold og variasjon i tilbud og opplevelser, og et internasjonalt perspektiv.

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Visjoner og ambisjoner	4
Introduksjon	6
Mennesket er Trøndelags viktigste ressurs	7
En kraftig satsing på verdiskaping og innovasjon	10
En samordna forsknings- og utdanningspolitikk	14
Trøndersk mat et fortrinn som skal utnyttes bedre	16
Ei framtidretta energisatsing	18
Ei behovsretta utbygging av infrastruktur	20
Trøndelag skal være et godt sted å leve og bo	23
Om Trøndelagsrådet	29

Introduksjon

Fylkesplanen er hovedarena for gjennomføring av en helhetlig regionalpolitikk i fylkene. Denne planen er utviklet i et fellesskap mellom Sør- og Nord-Trøndelag fylkeskommuner og Trondheim kommune. Det er første gang to fylkeskommuner og en storbykommune lager en felles fylkesplan. Planen skal bidra til å få gjennomført en regionalpolitikk til beste for hele Trøndelag.

Planen er konsentrert om regionens viktigste utfordringer og fortrinn. Den legger strategier for felles opptreden. Dette innebærer at ikke alle interessefelt er omtalt i planen. Det betyr ikke at det ikke vil bli jobbet med disse områdene.

Saksområder med ulike oppfatninger er markert i kursiv og omtalt i fotnoter. Til en viss grad gir dette uttrykk for meningsforskjeller i fellesskapet. Det som framstår som uenigheter kan også tilskrives at det har vært vanskelig å klare og samkjøre behandlingen i tre ulike politiske organ. Fylkesplanen ble vedtatt av bystyret i Trondheim 25. november 2004 og i begge fylkestingene den 21. oktober 2004.

Denne planen er et første steg i å utvikle felles politikk i Trøndelag som et grunnlag for mer tydelige strategier. Planen skal etterfølges av handlingsprogrammer som vil omtale konkrete handlingstiltak innenfor de ulike strategiene.

Den tidligere utarbeidede «Arealmelding i Nord-Trøndelag» og arealpolitiske retningslinjer for Sør-Trøndelag (i fylkesplan for 1999-2003), Ny Giv og kommuneplanen for Trondheim gjelder fortsatt.

Mennesket er Trøndelags viktigste ressurs

Vår største utfordring er å ta hele Trøndelag i bruk. Alle menneskene som bor her - uavhengig av bosted, kjønn, alder, bakgrunn, ferdigheter og talent - er vår viktigste ressurs og formue. Bare gjennom å skape et menneskevennlig samfunn kan vi forløse den enkeltes talent og potensiale, og dermed bidra til utvikling av Trøndelag. Derfor er fylkesplanen et redskap for menneskene som bor her - alle er like viktige.

Fylkesplanen anviser hovedretninger for utviklingen av Trøndelag:

Et meningsfylt liv og et godt samfunn for Trøndelags viktigste ressurs - menneskene som bor her.

>>

Det forutsetter at vi både har noe å leve av og ikke minst ha noe å leve for. Fylkesplanen bygger på en forutsetning om at arbeids- og næringsliv, utdanning og forskning, kunst og kultur, by-, bygdeutvikling og infrastruktur skal samspille ut fra et helhetlig menneskesyn.

Kunst og kultur spiller en stadig viktigere rolle i samfunnet. Både for opplevelse, men også som grunnleggende element i framtidig verdiskaping og utvikling av bo- og bilyst i Trøndelag. Regioner som har lyktes med sin revitalisering framhever at de har knyttet samfunnets utviklingsstrategier sammen med kulturutviklingsstrategier.

Kunst- og kulturaspektet skal integreres i alle deler av samfunnsutviklingen.

Med økende globalisering og informasjonstilfang blir identitet, særpreg og tilhørighet viktigere. Felles opplevelser, gode prestasjoner og kultur knytter oss sammen og gir tilhørighet, identitet og grunnlag for samhandling, og kan også bidra til å synliggjøre Trøndelags ressurser og potensiale både nasjonalt og internasjonalt.

Å ta hele Trøndelag i bruk krever et menneskevennlig samfunn der vi ivaretar langsiktige hensyn til folkehelse og bærekraftig utvikling. I dette ligger også ivaretagelse av ungdommens perspektiv på framtida i Trøndelag. God folkehelse og godt miljø er god forvaltning av vår viktigste formue. Universell utforming og tilrettelegging skal gi alle innbyggerne mulighet til å ta i bruk hele sitt potensiale; fysisk, intellektuelt og skapende.

For å bringe Trøndelag videre, er vi også avhengige av impulser utenfra. Mange av våre ungdommer vil reise ut og vinne erfaringer og kunnskap, men samtidig trenger vi påfyll av mennesker fra andre steder i Norge og verden. I den globale kunnskapsøkonomien etablerer bedrifter seg nær kompetansen, og kompetansen flytter oftere til steder med kulturell mangfold og gode velferdssystemer. Derfor må Trøndelag bli en internasjonalt attraktiv region for studenter, talent og kreative mennesker.

Trøndelag skal bli den mest kreative regionen i Europa.

Dette innebærer en langsiktig, tålmodig og målretta satsing på utdanning, kultur, teknologi og næringsutvikling. Bosetting og aktivitet i distrik-

tene og våre naturgitte forutsetninger vil også være hovedfundamentet for trøndersk næringsliv framover. Regionen har forutsetninger for å hevde seg i en globalisert verden. Kreative Trøndelag vil gi oss bedre tilgang på spisskompetanse og høykompetent arbeidskraft. Slik blir vi også attraktive og konkurransedyktige for «innflagging» av globalt næringsliv.

I Trøndelag her alt e mulig – uansett!

Bedre samhandling mellom distriktene, byene og Trondheim skal gjøre Trøndelag sterkere, og bidra til en balansert utvikling i hele regionen.

Det er en gjensidig avhengighet mellom Trondheim som landsdelshovedstad, de andre byene og distriktene i Trøndelag. Trondheim trenger et livsdyktig omland og distriktene trenger en dynamisk landsdelshovedstad.

Trøndelag har alt å tjene på å forsterke samhandlingen, både mellom myndigheter, næringsliv og andre samfunnsaktører. Gjennom samhandling skal vi gjøre hverandre gode.

Trøndelagsrådet er etablert som en viktig politisk samhandlingsarena. Rådet skal stå for en felles interessepolitikk for landsdelen og ha klare ambisjoner om å påvirke nasjonal politikk til beste for utvikling i Trøndelag. Trøndelag styres best fra Trøndelag, og flere beslutninger og politisk makt må derfor overføres fra det nasjonale nivå til Trøndelag. Fylkesplanen utgjør også en ambisjon og utfordring til sentrale myndigheter om økt ansvar for og innflytelse på egen utvikling i Trøndelag.

1.1 Kreativitet

Kreativitet har blitt en av de viktigste driverne til økonomisk vekst og utvikling i det nye kunnskapssamfunnet. Nøkkelen til suksess i den globale konkurransen dreier seg ikke lenger bare om handel med varer og tjenester og kapitalflyt, men i stadig større grad kampen om kompetansen. Det er de regionene som klarer å mobilisere det kreative potensialet i befolkningen og i tillegg klarer å tiltrekke seg talenter utenfra som vil bli de framtidige vinnerne.

Kreativitet er en iboende ferdighet hos alle mennesker. Alle mennesker har et kreativt potensiale, men all kreativitet er ikke konstruktiv, derfor må også den måles opp mot andre viktige samfunnsverdier. Vi trenger en kreativitet i livets tjeneste.

Den kreative prosessen er ikke bare individuell. Den er sosial. Den fordrer lagånd og samhandling, og blir stimulert av tverrfaglighet, mangfold og åpenhet. De ulike former for kreativitet – teknologisk kreativitet (innovasjon), økonomisk kreativitet (entreprenørskap) og kulturell kreativitet – er nære slektninger. Ikke bare deler de en felles tankeprosess, de forsterker hverandre og stimulerer hverandre.

Ambisjonen om å bli den mest kreative region i Europa, innebærer en strategi og et systematisk arbeid for å utløse Trøndelag sitt kreative potensial, ved å posisjonere landsdelen nasjonalt og internasjonalt, og ved å skape by- og tettstedmiljøer som er åpne, mangfoldige og attraktive.

1.2 Kompetanse

Kompetanse er en sentral faktor for samfunnsøkonomisk vekst, regional utvikling og enkeltindividets muligheter og omtales ofte som « framtidens ressurs». Et sterkere fokus på grunnleggende ferdigheter og sosial og kulturell kompetanse er avgjørende for ei ønsket utvikling. Læring skjer på mange arenaer - i utdanning, arbeidsliv, fritid, familieaktiviteter og frivillig arbeid - (livsvid læring), og det blir viktig å skape et godt grunnlag for læring gjennom hele livet (livslang læring).

Dette stiller krav til samarbeid og partnerskap mellom arbeidsliv, offentlige myndigheter på forskjellige nivå og opplæringstilbydere. En viktig innsatsfaktor i arbeidslivet er kompetanse. Det er formålstjenlig å skille mellom befolkningens kompetanse som den egentlige ressursen, og utdanning som den aktiviteten som skaper kompetansen, enten denne utdanningen skjer i skole, arbeidsliv eller på andre arenaer. Verdiskapingen i regionen utvikles ved å sette kvaliteten på utdanningen i fokus, slik at den enkelte gis muligheter til å utvikle evner på mange arenaer og gjennom hele livet.

1.3 Samhandling

Holdningen i hele regionen for samhold og en felles positiv utvikling og trivsel må styrkes. Samarbeidsholdninger og samarbeidsstrategier skal være viktige redskap både i forhold til nasjonale og internasjonale miljøer, og i forhold til samarbeid mellom ulike aktører i Trøndelag.

Storby- og regionalpolitikk må utvikle holdninger til samhold i hele regionen. For å kunne

påvirke nasjonal rammebetingelser må regionen stå samlet i prioriteringene.

Oslo-regionen er dominerende, men Trøndelag konkurrerer også med øvrige regioner. Den region som klarer å samarbeide forpliktende, vil best ivareta sine interesser i møte med framtidens utfordringer. Samhold og samarbeid skal derfor omfatte alle politikkområder. Gjennom prosessen med felles fylkesplan er samarbeidet i Trøndelag blitt intensivert.

En videre utvikling av konkurransekraft og innovasjon i næringslivet vil bli styrket ved at også politikere og virkemiddelapparat opptre regionalt og samlet, og utvikler felles strategier og handlingsplaner. Utdanning, forskning, kultur og næring utvikles gjennom samhandling til beste for regionen. Synergier av dette vil gi gevinst på alle samfunnsområder.

En kraftig satsing på verdiskaping og innovasjon

Næringsutvikling og trygge arbeidsplasser er et av de viktigste satsingsområdene for Trøndelag. Vårt næringsliv står overfor et stadig sterkere krav om nyskaping og omstilling. Da er det spesielt viktig å skape en koordinert innovasjonspolitik.

Innovasjon kommer ofte som resultat av bedriftenes samspill med kunder og leverandører, spesielt på områder som produkt-, markeds- og organisasjonsutvikling. Den «smale» innovasjonspolitikken går ut på å bistå bedriftene til å forsterke sin innovasjonsevne. Men et vel fungerende og innovativt næringsliv er også avhengig av et velfungerende og dynamisk samfunn med gode kompetansemiljø, effektiv offentlig sektor og tilgang til risikokapital og finansiering. Dette påvirkes gjennom den «brede» innovasjonspolitikken. Sjansene for innovasjon i næringslivet øker dersom en klarer å skape tverrsektorielle og dynamiske innovasjonsmiljø.

Innovasjon er å skape nytt, nye produkter og tjenester, nye produksjonsprosesser og nye organisasjonsmodeller. Innovasjon er like viktig innenfor alle samfunnsområder. En bred innovasjonspolitik har et bredt samfunns-perspektiv hvor mange sektorer og aktører spiller sammen for å skape et godt miljø for nyskaping og entreprenørskap. For å oppnå dette trengs møteplasser hvor gjensidig tillit kan bygges på tvers av næringer og fag, mellom private og offentlige aktører, hvor informasjonsutveksling, læring, kreativitet og samhandling blir stimulert. Deltakere av begge kjønn, ulik etnisk bakgrunn og med ulik alder vil bidra til større variasjon i kunnskap og erfaring.

Mål 2.1.1

Kreativitet, kunst og kultur skal bidra til utvikling og verdiskaping.

Kunst og kultur må knyttes nærmere til samfunnets utviklingsstrategier, og samspillet mellom kultur og næringsliv utvikles. Bedriftene kan bruke kunstens og kulturens kreativitet til produktutvikling og til å styrke bedriftenes image.

Kulturinstitusjonene får i samspillet nye scener å utfolde seg på, ny inspirasjon og nye økonomiske muligheter. Samtidig er det viktig å bidra til at også kunst og kultur som ikke har et kommersielt marked gis utviklingsmuligheter.

Strategier:

- a. Integrere kunst og kultur i regional steds- og næringsutvikling gjennom å styrke bevisstheten om kunstens rolle i innovasjon og i det offentlige rom.
- b. Gjøre kreativiteten til driver i alt endrings- og utviklingsarbeid, og utnytte at mangfoldet i befolkningen gir større muligheter til å finne de kreative kreftene.
- c. Sette fokus på kreativitet som allmenn ferdighet og ikke bare som en gave noen få eier.
- d. Skape og utvikle gode vilkår for produksjon og formidling av profesjonell kunst og nye kreative næringer.
- e. Legge til rette slik at det nyskapende kunstmiljøet kan gi bidrag i verdiskapingen.
- f. Utnytte de sentrale museene i regionen i utviklingen av kulturbasert næringsutvikling.

Mål 2.1.2

Utnytte verdiskapingspotensialet av regionens kulturelle aktivitet gjennom en satsing på opplevelsesnæringer

Trøndelag har et utnyttet potensial for å ta ut verdien av regionens mangfold av kulturelle aktiviteter, naturressurser og tradisjoner. Dette potentialet kan tas ut gjennom en bevisst sat-

sing på opplevelsesnæringer. Sentralt i dette står reiselivsnæringen. Kulturlivet og reiselivet har tatt initiativ til økt samarbeid for å gjøre landsdelen til et attraktivt reisemål gjennom å kunne tilby opplevelser og aktiviteter.

Trøndersk matkultur vil være et satsingsområde fremover. Samhandlingen mellom matprodusenter og reiselivsnæringen må utvikles videre. Både næringsaktører og offentlige apparat må legge til rette for å utvikle og utnytte potensialet som ligger i bruken av f. eks utmarksopplevelser og havfiske kombinert med tilbudet av lokalprodusert, særegen mat. Reinkjøtt og produkter koblet til sørsamisk kultur vil gi en eksklusivitet som kan oppnå høge priser i markedet.

Strategier:

- Utvikle en felles satsing på opplevelsesnæring i Trøndelag.
- Utvikle næringsvirksomhet med basis i regionens kulturelle aktivitet.
- Synliggjøre regionens kulturelle ressurser, kulturhistorie og kulturlandskap og bedre samhandlingen mellom Trøndelags mange festivaler og arrangement og utvikle en profesjonell vertskapsrolle
- Felles reiselivsprofilering av regionen
- Forsterke samhandlingen mellom matprodusenter og reiselivsnæringen.
- Implementere matkultur i profileringen av Trøndelag

Mål 2.1.3

Øke internasjonaliseringen av trøndersk næringsliv og innflagging av virksomheter i Trøndelag

Internasjonalisering bidrar til økt konkurranse. Kompetanse og konkurranseevne beveger seg uavhengig over landegrensene. Behovet for internasjonalisering vil være av varierende betydning for trøndersk næringsliv, men alle virksomheter er på en eller annen måte berørt. Det er viktig at regionens næringsliv settes i stand til å operere internasjonalt. (jfr «Eksportsatsing Trøndelag» og Trøndelags Europakontor).

Mange av våre bedrifter har gode ideer, men

mangler markedstilgang og -kompetanse. Innflagging av store selskaper kan gi økt tilgang til nye markeder, markedskompetanse og dermed nye muligheter for trønderske bedrifter.

Det skal jobbes aktivt og målrettet for å trekke ny virksomhet til regionen. Synergier fra FoU - miljøet er kjernen i dette arbeidet. Det er viktig at et bredt partnerskap bidrar aktivt.

Strategier:

- Videreutvikle internasjonal arenabygging for Trøndelag.
- Utvikle tydelig regional samhandling som setter regionen i stand til samlende utspill basert på internt samhold, raushet og tenkning om hva som gir gagnar landsdelen i et langsiktig perspektiv.
- Aktivt initiere, og legge til rette for, innflagging av store internasjonale selskaper til landsdelen gjennom en bevisst holdning til å øke og synliggjøre landsdelens attraktivitet.

Mål 2.1.4

Etablere utviklingsarenaer for innovasjon og kommersialisering

Arenaer som involverer finansmiljø, offentlige aktører, kompetansemiljøer og bedrifter er en viktig forutsetning for innovasjon. Langsiktighet er avgjørende for å bygge tillit og dermed for å lykkes på dette området. Ulike bedriftstyper har ulike nettverksbehov.

Vi har begrensede ressurser til innovasjonstiltak både faglig og økonomisk. Det er nødvendig å bruke ressursene der mulighetene for å lykkes er størst. Enkelte bransjer/clustre i regionen peker seg ut med spesielt stort potensial for vekst og utvikling. Blant disse er: mat (blå og grønn), høyteknologi, trebransjen, energi, kultur og opplevelsesnæringer.

Strategier:

- Legge til rette for bransjer med særlig vekstpotensiale
- Etablere og videreføre bransjearenaer og geografiske arenaer
- Koblingen mellom innovasjon, ungdom og kultur må sikres.

Mål 2.1.5

Øke verdiskaping gjennom satsing på
entreprenørskap i utdanning og arbeidsliv

Det er viktig for verdiskapingen i Trøndelag at det skapes en positiv holdning til entreprenørskap. Samarbeidet mellom skole og arbeidsliv er sentralt for å opprettholde bosetting og næringsutvikling i distriktene. Dette må utvikles på alle nivå i utdanningsinstitusjonene, i veiledningstjenesten og ikke minst i kontakten med nyskapende miljø i alle deler av næringslivet.

Et nyskapende internasjonalt konkurransedyktig næringsliv er avhengig av en underskog av kunnskapsbaserte og innovative virksomheter. Det er nødvendig å fokusere på å øke antall entreprenører og å bidra til å sikre deres overlevelsessevne, men det er også viktig å stimulere og støtte nyskaping i eksisterende næringsliv. Innovasjoner som finner sted i eksisterende næringliv har bedre forutsetninger for å lykkes enn ved nyetableringer.

Strategier:

- Forståelsen for entreprenørskap og verdiskaping skal fremmes for barn og unge.
- Trygge eksisterende industri og støtte opp om arbeidet for konkurransedyktige rammebetingelser ved å knytte forbindelse med forskning, innovatører og eksisterende industri.

Mål 2.1.6

Øke kommersialisering av
forskningsresultater og andre
forretningsideer og tilgangen
på risikokapital.

Et av Trøndelags store fortrinn er det sterke teknologiske kompetansemiljøet, spesielt rundt Sintef, NTNU, HiST og HiNT. Det er viktig å få universitet og høyskoler til å ta mer aktiv del i regional utvikling og nyskaping. Det er samtidig nødvendig å utvikle næringslivet og offentlig sektor til å bli mer aktive og krevende kunder overfor FoU-miljøene.

Ved å se markedsmulighetene, finne salgskanaler, skaffe risikokapital og kompetanse på organisasjon og ledelse kan vi styrke etable-

rere og bedrifters evne til å omsette ideer til lønnsom forretningsvirksomhet

Tilgangen til risikokapital i tidlige faser av nyskappingsprosjekter er begrenset i Trøndelag. Privat kapital spiller i dag en relativt liten rolle overfor gründere i regionen. Kapitalbehovet varierer med motiv, ambisjon og forretningsidé. Det er et behov for mellomfinansiering; hvor kapital stilles til disposisjon fra en tidlig fase til virksomheten har tilstrekkelig inntjening.

Strategier:

- Utvikle en regionalt forankret kompetanse på kommersialisering i regionen
- Styrke samhandlingen mellom FoU-miljøene og næringslivet
- Utvikle et samarbeid omkring såkornkapital til mellomfinansiering.

Mål 2.1.7

Utnytte verdiene i regionens areal-
og miljømessige fortrinn

Dagens trender går mot en sterk sentralisering, og i Trøndelag hovedsakelig i retning vekstaksene mot Trondheim og enkelte regionsentra. Det er derfor viktig med bevisste utviklingsstrategier også for distriktene. I primærnærings-/landbruksområdene anses det fortsatt nødvendig med fokus på areal- og naturressursutnyttelse. Dette tilsier også bruk av områder og ressurser som tidligere ikke har vært utnyttet, noe som kan komme i konflikt med ulike verneinteresser. Statlige inngrep og områdevern, f.eks. etablering av nasjonalparker, områder med barskogvern, kystregnskog o.l., omfatter stadig større arealer. Areal er en del av det naturlige næringsgrunnlaget i distriktene, og distriktene må sikres kompensasjon når tradisjonell bruk blir begrenset.

Distriktpolitikken i Trøndelag må sikre at lokale utnyttelsesønsker ivaretas og bidrar positivt til bolyst og bosetting. Dette bør omfatte for eks. reiselivsmessig utnyttning av verneområder og et bevisst forhold til kulturlandskapet i Trøndelag. Vår bruk og utnyttning av naturen har endret seg og kulturlandskapet er i ferd med å endre karakter. Dette vil få konsekvenser for vår identitet, vår trivsel, for turismen og for det biologiske mangfoldet i Trøndelag.

Det er mange kommuner og lokalsamfunn i

Trøndelag som er sårbare i forhold til næringsgrunnlag og befolkningsutvikling. Det må derfor utformes en mer offensiv politikk som kan sikre livskraft også i slike mer utsatte områder. I en slik politikk må det også fokuseres på tilpasninger i inntektssystemet for utsatte kommuner og hvordan tjenestetilbud kan tilpasses områder med svakt befolkningsgrunnlag og behovet for særskilte tiltak for næringsutvikling.

Næringsmessig utnyttelse av de vernede områdene representerer et uutnyttet potensiale, som krever produktutvikling, bevisstgjøring og modning. Utmarka må fortsatt kunne utnyttes på en måte som hindrer gjengroing. Et sterkt jordvern er viktig slik at jordressursene blir ivaretatt på en god måte.

Det er nødvendig med oppbygging av en kvalitetsmessig og bærekraftig god framtidsskog. For å øke verdiskapingen er det nødvendig å få økt avvirkning, og transportert virket til industrien. Dette skal foregå på en måte som ivaretar det biologiske mangfoldet.

Strategier:

- a. Foreta arealdisponeringer på land og sjø som gjenspeiler en fornuftig balanse mellom bruk og vern slik at produksjon og høsting kan skje i et tilpasset omfang også innenfor områder med vernestatus
- b. Utvikle forvaltningsstrategier for kulturlandskapet i Trøndelag.
- c. Bidra til at rovdyrbestanden forvaltes slik at utmarka fortsatt kan benyttes til beiting
- d. Arbeide for sterkere konkurranse i massevirkemarkedet for å øke virkesprisene og økonomien i skognæringen
- e. Sikre offentlig stimulering av skogkulturrinvesteringer for derigjennom å sikre en fortsatt høy virkesproduksjon på våre skogarealer
- f. Utvikle ordninger i samarbeid med sentrale myndigheter slik at vesentlige andeler av verdiskapingen tilfaller distriktene ved disponering av areal- og naturressursene
- g. *Målet er å dokumentere miljøtilstand- og utvikling i tid og rom, som en følge av menneskeskapt påvirkning eller som følge av naturlige endringer.¹*

Fotnoter

¹ Strategi g under mål 2.1.7 er kun vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag.

En samordna forsknings- og utdanningspolitikk

Utdanning og forskning er en sentral del av en samordna satsing som skal gjøre Trøndelag til den mest kreative regionen i Europa. Utdanningsinstitusjonene skal samarbeide tettere for å gi den enkelte elev best mulige forutsetninger og slik gi regionen ytterligere konkurransefortrinn.

Kompetansemiljøene i regionen er viktige både for utvikling, identitet og som næring i seg selv. Disse miljøene har en ledende posisjon og stor anerkjennelse i dag, og det har stor betydning å opprettholde og videreutvikle denne. I den konkurransesituasjonen som nå er innenfor høyere utdanning, vil et tettere samarbeid mellom institusjonene i regionen være framtidsrettet.

Utdanning som verdiskaping dreier seg om hvordan vi best mulig kan ta vare på og videreutvikle den fornybare ressursen som kompetanse representerer for samfunnet.

Mål 2.2.1

Trøndelag fremstår som en attraktiv region å studere, forske og bo i.

Forskning og utdanning utgjør til sammen en av Trøndelags viktigste næringer, og er en betydningsfull profileringsfaktor, spesielt for Trondheim. I dag konkurrerer Trøndelag om å trekke til seg kunnskapsbasert virksomhet, studenter og kvalifisert arbeidskraft. Hvis Trondheim skal fylle funksjonen som drivkraft for region på dette området, må Trondheims konkurransekraft som studie- og forskningsby styrkes. Samhandlingen mellom kompetansemiljøene i hele regionen må videreutvikles for å oppnå gjensidig utbytte av hverandres styrker.

Strategier:

- Utdanning og forskning – som næring – må få gode utviklingsvilkår gjennom å sikre gode finansieringsmuligheter, tilrettelegging og bedre rammevilkår.

- For å legge en felles regional dimensjon til den nasjonale forskningspolitikken må forskningsmiljøene i Trøndelag samordnes bedre.
- Styrke utviklingsarbeidet i Trøndelag ved et tettere innbyrdes samarbeid mellom tilbydere og etterspørere av kompetanse.

Mål 2.2.2

Et utdanningstilbud som ivaretar samfunnets og den enkeltes kompetansebehov.

Både offentlig og privat arbeidsliv er i stadig endring, og det er derfor et økende behov for å endre eksisterende kompetanse og å etablere ny. Utdanningssystemet må derfor kobles sterkere mot samfunns- og næringsliv i regionen for å utvikle aktuelle, fleksible og desentraliserte opplæringstilbud. Utdanningssamfunnet krever også en sterkere vekt på etter- og videreutdanning og på økt tilgjengelighet til slike tjenester i distriktene. Opplæringsloven gir voksne en individuell rett til grunnskole og videregående opplæring, og til å få vurdert og dokumentert realkompetanse uten å måtte gå veien om tradisjonelle prøveordninger.

Utdanningsstatistikk viser at det finnes klare geografiske kompetansekløfter i Trøndelag målt i andelen av befolkningen som har høyere utdanning. Et bredt samarbeid mellom alle ansvarlige aktører er en forutsetning for å skape forståelse for gevinsten ved høyere utdanning.

Strategier:

- a. Bedre utnyttelse av arbeids- og samfunns- liv som opplæringsarena.
- b. Opprettholde og videreutvikle en desentralisert skole- og tilbudsstruktur
- c. Medvirke til at det tilbys geografisk tilgjengelige og relevante opplæringstilbud innenfor høyere utdanning.
- d. Opplæringen av voksne må bygge på den enkeltes realkompetanse og tilpasses deres livssituasjon.

Mål 2.2.3

En opplæring hvor alle opplever likeverdighet, helhet og sammenheng

Tradisjonelt har grunnopplæringen i for høy grad vært rettet inn mot en tenkt, ikke-eksisterende gjennomsnittselev. Oppgaven blir derfor tosidig: på den ene siden å organisere opplæringen slik at elevene med de beste læreforutsetningene får de utfordringene de trenger for å videreutvikle sine evner, og på den andre siden å gi elevene med de svakeste læreforutsetningene en opplæring de kan ha et likeverdig utbytte av ut fra sine forutsetninger. Dette ivaretas ved utvikling av *den inkluderende skolen*, som er en sentral målsetting i kvalitetsreformen.

Altfor mange elever og lærlinger avbryter opplæringsløpet uten å fullføre. Årsakene til frafall er mange og komplekse. Konsekvensene for den enkelte er alvorlige, blant annet i et folkehelseperspektiv, og også samfunnsøkonomisk sett oppstår skadevirkninger ved et høyt frafall. På nasjonalt nivå vurderes frafallsproblematikken som en del av arbeidet med å bekjempe fattigdom i Norge

Det er en utfordring å skape en bedre sammenheng og et tettere samarbeid mellom nivåene i hele det norske opplæringssystemet. Det gjelder både mellom nivåene innenfor grunnopplæringen og mellom grunnopplæringen og universitets-/høyskolesystemet, og omfatter arbeidsmåter, faglig innhold, vurderingspraksis, m.m. Erfaringen viser at en aktiv og engasjert skoleeier/driver er av avgjørende betydning for kvalitetsutviklingen ved lærestedene. Dette gjelder på alle nivå, og vil også medvirke til mer lærerike og utviklende jobber

for de ansatte.

Strategier:

- a. Arbeidet med å differensiere og tilpasse opplæringen videreføres og styrkes.
- b. Det etableres tverrfaglig innsats hvor helse- og sosialvesen, arbeidsmarkedsetat, trygdevesen, politi m.fl. arbeider sammen med skolene mot frafall.
- c. Det utvikles modeller for et helhetlig og sammenhengende opplæringsløp i grunnopplæringen.
- d. Videreutvikle skoler, høyskoler og universitet som lærende organisasjoner.
- e. *Tilby samisk undervisning til en spredt beboende sørsamisk befolkning.*¹

Fotnote

¹ Strategi e under mål 2.2.3 er vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag.

Trøndersk mat et fortrinn som skal utnyttes bedre

Matproduksjon i Trøndelag har gode naturgitte forutsetninger. Kystområdene er blant de beste i verden for havbruk. I trøndersk mat ligger et utnyttet potensial for økt verdiskaping som må utnyttes bedre.

For hele vår matproduksjon vil areal- og miljømessige forhold kunne bli et fortrinn både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Næringene erkjenner at det er nødvendig å stille krav til endringsvilje og løpende utvikling, samtidig som utgangspunktet må være regionens egne menneskelige og naturgitte ressurser. Merverdien som skapes i regionen gjennom foredling av matprodukter, må økes både i næringsmiddelindustrien og i småskala produksjoner. Samhandlingen mellom primærproduksjon og lokal/regional leverandørindustri må stimuleres der dette er naturlig. Vi må ha større fokus på marked og lønnsomhet. Ved å koble land- og sjøbaserte aktører, kan vi oppnå kreativ erfaringsutvikling og ny kompetanse.

Mål 2.3.1

Utnytte jordbrukets muligheter og ressurser.

Den alt overveiende del av arealbruken og produksjonen vil skje i de tradisjonelle volumproduksjonene. I konklusjonene fra Tenkeloft Trøndersk Landbruk er to hovedretninger for utvikling i landbruksnæringen meislet ut. I den ene retningen ligger at Trøndelag skal beholde og øke sin andel innenfor de tradisjonelle volumproduksjoner. I den andre retningen ligger utvikling av produkter og tjenester med spesiell kvalitet og egenart for å kunne tilby et større mangfold med bakgrunn i våre egne ressurser. Dette innebærer at det også må være medvirkning i alle ledd i utvikling av småskala matproduksjon.

Satsingen på økologisk produksjon vil bidra til økt fokus på miljøhensyn og bærekraft i all matproduksjon.

Strategier:

- Trøndelag skal øke sin andel av volumproduksjonen å utvikle bærekraftige strukturer og videreutvikle kompetansen
- Utvikle småskala matproduksjon og legge til rette for bedre distribusjon av småskalamat.
- Utvikle tjenester rettet mot skoleverk og helse- og omsorgssektor, reiselivsnæringen og andre områder
- Fortsette satsingen på økologisk produksjon og stille krav om matvaresikkerhet og sporbarhet.
- Styrke samhandlingen mellom alle ledd innenfor næringen for å utløse synergier og nye ideer.

Mål 2.3.2

Trøndelag skal være Norges viktigste og mest nyskapende havbruksregion ¹

Mål 2.3.2¹

Trøndelag skal være verdens viktigste og mest nyskapende havbruksregion ²

Havbruksnæringen skal være en attraktiv næring for kystkommunene. Produksjon av laks og ørret skal økes og det skal etableres produksjon av nye arter på et trygt helse- og miljømessig grunnlag. ³

Havbruksnæringen skal være en attraktiv næring for kystkommunene. Produksjon av laks og ørret skal reguleres slik at den ikke blir en miljøbelastning som hindrer ei bærekraftig utvikling både m.h.t. biologisk mangfold og are-

albelastning. Produksjonen må også reguleres ut fra hensynet til pris og kvalitet, Produksjon av nye arter skal etableres på et trygt helse- og miljømessig grunnlag.⁴

Politiske miljø og finansieringsinstitusjoner må støtte og legge til rette for nye etableringer. Det er viktig at dette bygger på realistiske økonomiske analyser og med fokus på kommersialisering av de nye produktene. Gjennom å bygge opp under lokale eierskap, vil dette bidra til å sikre aktivitet og konkurransedyktig lokal produksjon. Mangfold gir større stabilitet i sårbare småsamfunn hvor konjunkturavhengige virksomheter er lokalisert.

Strategier:

- a. Etablere en oppdrettsproduksjon av flere arter i tillegg til nåværende sjømatproduksjon.
- b. Støtte og legge til rette for nye etableringer, kommersialisering av nye produkter og stimulere til lokalt eierskap.

Mål 2.3.3

Sikre matproduksjonen gode internasjonale markedsforhold

Med erkjennelse av at land- og sjøbasert matproduksjon lever i forskjellige markedsforhold og i noen grad har motstridende krav til internasjonale handelsregimer, må regionale myndigheter og næringsorganisasjoner gjennom politisk arbeid og offentlig debatt påvirke sentrale myndigheter i disse spørsmål. Havbruk/fiskeri må sikres eksportmuligheter til sine viktigste markeder. I tillegg må forvaltningsregimer og reguleringspolitikk for høsting av ville fiskebestander vektlegges. For landbruk er kravet om nasjonal landbrukspolitikk og retten til egen matproduksjon avgjørende i internasjonale avtaler og forhandlinger på området.

Strategier:

- a. Regionale myndigheter og organisasjoner må holde løpende press og påvirkning mot Regjeringen for å bedre markedsforhold, eksportmuligheter og muligheter til egen matproduksjon.
- b. Stimulere til en høyere foredlingsgrad i regionen ved å foredle råstoff og utnytte biprodukter

Mål 2.3.4

Sikre rekruttering og nytenkning i primærnæringene

Utviklingen i næringene vil være helt avhengig av at de er i stand til å konkurrere om ungdom med kompetanse og tiltakslust. Både næringslivet og politiske myndigheter må bidra til å sikre mulighetene for en god primærkompetanse i tillegg til at ny teknologi løpende tas i bruk.

Nye generasjoner må utnytte næringsfaglig og annen kompetanse både i egen virksomhet og eventuelt i kombinasjon med annet arbeid for å sikre bosetting og bidra til å gi lokalsamfunnet et allsidig faglig og sosialt miljø.

Regionens gode og mangfoldige produksjonsmuligheter, sammen med høy kompetanse i næringene, tilleggende industri og kompetansemiljø, gir grunnlag for å utvikle synergier mellom sjø- og landbasert produksjon.

Strategier:

- a. Synliggjøre mulighetene innenfor disse næringene gjennom holdningskapende arbeid, med spesiell fokus på ungdom
- b. Legge til rette for fleksible og nyskapende fagopplæringstilbud innen primærnæringene, både på sjø og land.
- c. Legge til rette for erfaringsutveksling og samarbeid på tvers av sjø- og landbasert sektor.

Fotnoter

¹ Vedtatt av fylkestinget i Nord-Trøndelag og bystyret i Trondheim.

² Vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag.

³ Vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag og fylkestinget i Nord-Trøndelag.

⁴ Vedtatt av bystyret i Trondheim.

Ei framtidsretta energisatsing

Trøndelags tradisjoner på energiområdet har lagt grunnlag for verdiskaping i regionen. Dette kan forsterkes ved økt satsing på nye områder. Et intensivt arbeid for gassrørledning inn Trondheimsfjorden er en prioritert oppgave for et samlet Trøndelag.

Innen energiområdet har Trøndelag komparative fortrinn både når det gjelder vannkraft, gass, vindkraft og bioenergi. Disse har hver for seg spesielle egenskaper og påvirker miljøet på ulike måter, derfor må bruken av dem sees i sammenheng. Ressursene rommer et verdiskapingspotensial som i dag ikke blir utnyttet, og det er behov for å sette inn midler for å utvikle og kommersialisere bruk av nye energiformer.

Mål 2.4.1

Petroleums- og naturgassressursene skal komme hele Trøndelag til gode

Ledig kapasitet i rørledningen Haltenpipe må utnyttes til realisering av det planlagte kraftvarmeverket på Fiborgtangen. Hele Trøndelag må stå samlet om å arbeide for nødvendige bevilgninger og rammebetingelser for en gassrørledning.

Dette vil medvirke til å frigjøre annen transportkapasitet slik at ny utbygging av olje- og gassfelt i Norskehavet kan realiseres, for eksempel Tyrihans-feltet. Videre må det legges til rette for at det velges utbyggings- og ilandføringskonsepter som gjør det mulig å bringe større mengder naturgass til Tjeldbergodden/Trøndelag. Dette vil gi muligheter for ytterligere økt bruk av naturgass til industrielle formål.

Strategier:

- Trøndelagsfylkene vil sammen med Møre og Romsdal fylkeskommune arbeide opp mot sentrale myndigheter og utbyggingselskap for ilandføring av nye olje- og gassressurser til Tjeldbergodden.
- Legge til rette for å ta naturgassen i bruk som energi, til industriell utvikling og transport.

- Arbeide for nødvendige bevilgninger og rammebetingelser for en gassrørledning og annen infrastruktur inn Trondheimsfjorden.
- Videreutvikle samarbeid og nettverk mellom oljeselskap, næringsliv, FOU-miljøene og det offentlige for å legge grunnlaget for størst mulige leveranseandeler fra trøndersk næringsliv.
- Styrke regionens driftsmiljøer for petroleumsvirksomheten utenfor kysten.
- Arbeide aktivt sammen med nasjonale myndigheter, næringslivet og forskningsmiljøene for å få på plass CO₂-håndteringsordninger og pilotanlegg som gir reduserte CO₂-utslipp.¹*
- Bidra til at Norges første gasskraftverk med full CO₂-håndtering realiseres i Trøndelag.²*

Mål 2.4.2

Se utnyttelsen av energiformer i sammenheng

For samfunnet er det viktig å sammenlikne alternative energiformer ut fra hva som gir størst energiutbytte, minst inngrep i naturen, minst forurensing både visuelt og klimamessig, og mest energi pr krone investert. Det er behov for en regional strategi for bruk av ulike energiresurser i Trøndelag, sett i forhold til bl a økonomi, energiutbytte, investeringer og miljøpåvirkning for vannkraft, vindkraft, naturgass og biomasse.

Større vannkraftprosjekter vil ikke lenger være aktuelt i Trøndelag. Potensialet for energi fra mikro- og minikraftverk er stort, men økonomisk gjennomførbarhet må vurderes i hvert enkelt tilfelle. OED har gitt nye retningslinjer

for konsesjonsbehandling og utbygging av småkraftverk, også knyttet til muligheten for slike inngrep i verna vassdrag.

Skogbrukets rolle som energileverandør er sentral. Sammenhengen mellom utbygging av bioenergi, næringsutvikling og sysselsetting må kartlegges og konkretiseres. Det bør etableres et større marked for denne energiformen gjennom bl.a. utbygging av fjernvarmenett i sentrumsområdene i byene, offentlige bygninger osv.

Begge Trøndelagsfylkene går også inn i en periode med utbygging av store vindkraftanlegg. Større vindkraftparker og framtidige tidevanns- og bølgekraftverk medfører betydelige interessekonflikter knyttet til arealbruk, - spesielt i kystsonen.

Strategier:

- a. Utarbeide en regional strategi for energiforsyning i regionen.
- b. Være pådriver for å etablere prismekanismer for å gjøre alternative energiformer som vind og bioenergi lønnsomme.

Fotnoter

¹ Strategi f under mål 2.4.1 er vedtatt av fylkestingene i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag.

² Strategi g under mål 2.4.1 er vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag

Ei behovsretta utbygging av infrastruktur

Infrastruktur som bredbånd, veger, jernbane, havner og flyplasser er viktig for å dekke næringslivets transportbehov. Det er også avgjørende for å sikre et robust og konkurransedyktig næringsliv. Trøndelag må samordne sine interesser bedre for å sikre sin rettmessige andel av samfunnsinvesteringene.

Framkommelighet både fysisk og digitalt er viktig for både verdiskaping, kompetanseutvikling og kreativitet. Infrastruktur for å ta i bruk naturgass må også sees i lys av dette, dette omtales under energi.

Det må fortsatt være et samfunnsansvar å legger til rette infrastrukturen. Bruken av strukturene, næringslivets logistikkstrukturer og utvikling av tilpasset intermodale transportløsninger, er først og fremst næringslivets eget ansvar. Samhandling om utvikling av effektive logistikksystemer og transportløsninger mellom vareeierne og transportørene blir dermed viktig for å sikre et konkurransedyktig og robust næringsliv i landsdelen. Trøndelagsterminalen er et godt eksempel på slikt samarbeid.

Regionen mottar for liten andel av rammene til stamveger og til andre nasjonale samferdselsområder i forhold til de utfordringer som finnes i regionen. Areal- og transportplanleggingen må utvikles gjennom koordinering og samhandling. Null-visjonen for trafiksikkerhet legges til grunn for samferdselspolitikken.

Mål 2.5.1

Økte statlige rammer og felles prioritering av samferdsel i Trøndelag.

Fylkespolitikkerne er tillagt økt innflytelse når det gjelder prioritering av tiltak på det øvrige riksvegnettet. Betydningen av denne innflytelse er sterkt svekket når de økonomiske rammene er sterkt redusert. Gode tilførselsveger er særdeles viktig for næringslivet, spesielt havbruksnæringen og de andre primærnæringene. Vegnettet er også en viktig bosettingsfaktor i distriktene, der muligheten for mobilitet og framkommelighet er sentralt for framtidig utvikling.

Handlingsprogrammet i Nasjonal transportplan (NTP) fastlegges prioriteringene i planperioden. Fire samferdselskorridorer slik det er vist i NTP er sentrale for utviklingen i Trøndelag. Det vil være viktig å samarbeide om prioriteringen av utvikling av de ulike korridorene. I korridorene vil det være ulike samferdselsformer som skal prioriteres. NTP beskriver korridorene nord, sør, øst og vest med utgangspunkt i Trondheim. Utbedring av veg og banesystemet i sørkorridoren, utbedring av bane og vegsystemet i nordkorridoren, utbedring av banesystemet i østkorridoren og utbedring av veg- og sjøtransportsystemet i sør-vest korridoren er viktige elementer i dette.

Et velfungerende luftfartstilbud er viktig for utvikling i Trøndelag. Flyplassen på Værnes med sine tilbud har spilt en vesentlig rolle både som lokaliseringsfaktor for aktivitet og som utviklingsfaktor for etablert næringsliv i et bredt omland. Kortbanenettet er av vital betydning for de områdene som har slike.

Havnene spiller en viktig nasjonal og internasjonal rolle.

Strategier:

- Regionen arbeider sammen for at en større del av rammene til stamveger og øvrige riksveger og til andre samferdselsområder blir økt slik at regionen får sin rettmessige del av rammene.
- Prioritere større investeringer til stamvegssystemet sør for Trondheim og nord for Steinkjer, og jernbanen mellom Trondheim og Steinkjer, inkludert et fungerende knutepunkt i Trondheim.

- c. Opprettholde og utvikle eksisterende flyplasser og flyforbindelser samt få etablert nye nasjonale og internasjonale flyforbindelser til/fra Trøndelag., bl a å forbedre luftfartstilbudet sørvestover og østover til Sverige.
- d. Arbeide for å videreutvikle det eksisterende kortbanetilbudet.
- e. Videreutvikle havnesamarbeidet i regionen, der det tas sikte på å etablere ett felles havnevesen i Trondheimsfjorden.

Mål 2.5.2

Null-visjonen er et mål for trafikksikkerhetsarbeidet i Trøndelag.

Ulykker i trafikken innebærer store kostnader både for samfunnet og for den enkelte som blir berørt. Antallet skader bør derfor begrenses.

Strategier:

- a. En sterkere samordning og helhetlig satsing innefor trafikksikkerhetsarbeidet slik at antallet drepte og varig skadde i trafikken reduseres.
- b. Det arbeides for at rammene blir økt for å gjennomføre trafikksikkerhetstiltak.

Mål 2.5.3

En bærekraftig arealpolitikk for handel og service

De midlertidige rikspolitiske retningslinjene for lokalisering av handel og tjenester ble opphevet 1. februar 2004. Lokalisering av handel og tjenester skal nå skje etter fylkesplanens retningslinjer. Endringer av de tidligere vedtatte retningslinjene må derfor inngå i en ny fylkesplan. De gjeldende retningslinjer beholdes uforandret, men det skal på nytt vurderes hvordan retningslinjene kan praktiseres i forhold til det lokalpolitiske handlingsrommet. Slike spørsmål skal imidlertid likevel behandles i det ordinære plansystemet.

Gjennomføringen av fylkesdelplan for areal og transport i Trondheimsregionen (Ny Giv) er en forutsetning for en positiv og bærekraftig utvikling i denne regionen. Intensjonen er en desentralisert sentralisering ved at boligbyg-

ging og service konsentreres inn mot kommunesentrene i dette området.

Strategier:

- a. Detaljhandelsetableringer under 3000m² både i og utenfor sentrumssonen vurderes av den enkelte kommune.
- b. Detaljhandelsetableringer over 3000m² utenfor sentrumssonene avklares med regionale myndigheter.
- c. Tilrettelegge for konsentrert utvikling av boligbygging og service/tjenesteyting til lokalsentra og langs gode kollektivtrafikkårer i planområdet (Ny Giv).
- d. Videreutvikle kollektivtransporttilbudet med god dekning, hastighet og avgangshyppighet samt konkurransedyktig pris (Ny Giv).
- e. Samordne kommunenes utvikling av store næringsarealer for arealkrevende virksomheter.

Mål 2.5.4

eTrøndelag skal bidra til at alle aspekter ved den digitale utviklingen blir forstått og utnyttet på en formålstjenlig og kreativ måte i regionen

Bredbåndssatsing er viktig for å legge til rette for næringsutvikling, for bolyst og for å fremme intern kommunikasjon i regionene, på så vidt mulig like vilkår når det gjelder pris og mulighet for bruk. Fylkeskommunene vil i sterkere grad engasjere seg i utviklingen av bredbånd, slik at utbygging ikke bare skjer avhengig av om det er aktive kommuner, næringsliv, kraftselskap eller teleoperatører.

Samarbeid om felles IKT-løsninger gir effektiviseringsgevinst og bedre tjenester til innbyggerne. Både kompetanse i bruk av den nye teknologien, og kompetanse som drivkraft for bruk av IKT er nødvendig. Om bruken av IKT skal nå et ønsket omfang, må brukerne ha tillit til at teknologien fungerer.

De store geografiske forskjellene i kostnader til transport av elektrisitet og teledata, er en betydelig konkurranseulempe for små og mellomstore bedrifter i distriktene.

Strategier:

I partnerskap iverksette eTrøndelag som en regional satsing for å ivareta bl.a. følgende oppgaver:

- a. Koordinere regionens behov for teknologi og kompetanse, herunder utbygging av bredbånd.
- b. Bidra til å utvikle de statlige ordningene for utjevning av nettleie for å redusere ulempene for næringsliv og innbyggere i distriktene.
- c. Bidra til regional nettverksbygging og utnyttning av lokale ressurser i form av kompetansemiljøer, næringsliv, skoler etc
- d. Ved hjelp av økt bevissthet og kompetanse bli en mer krevende etterspørter og bestiller, slik at vi får et større mangfold innen infrastruktur- og tjenesteleveransen.
- e. Flagge inn nasjonale og internasjonale IKT- og Telekom-bedrifter til regionen.

Trøndelag skal være et godt sted å leve og bo

Det er ikke nok å ha noe å leve av – menneskene må også ha noe å leve for. Hvordan kan vi sammen bidra til å skape et meningsfylt liv og et godt samfunn for folk som bor i regionen? Svarene er avgjørende for utviklingen i Trøndelag framover.

Kultur er et vidt begrep som omfatter alt som kjennetegner regionen og folket. Den er resultatet av de valg og verdier en har samlet seg om, åndelige og materielle.¹

Mye av trivselen for folk i kommune-Norge er knyttet til opplevelser på det kulturelle området. Lag, foreninger og enkeltpersoner gjør en fremragende innsats for å tilby et variert utvalg arrangement. Nord- og Sør-Trøndelag fylkeskommune vil støtte og oppmuntre til fortsatt frivillig innsats, og være positiv til bevilgninger som bidrar til dette. Spesielt gjelder det områder som inkluderer barn og unge. Kulturelle aktiviteter utvikler individuelle, kunstneriske og sosiale ferdigheter. Dette beriker fellesskapet, gir samhold og øker trivselen i bygd og by.²

Opplevelsen av bolyst, boglede og livskvalitet bestemmes av folks subjektive opplevelse av hvordan de har det. Forståelsen for kjønnsperspektivet og respekten for ulike befolkningsgruppers preferanser er derfor grunnleggende. Prioriteringene er forskjellig men hovedtrenden synes fortsatt å være et ønske om å bo urbant. Det er ønskelig med en balansert bosetting i hele regionen slik at by- og distriktskvaliteter kan utvikle seg parallelt til felles og gjensidig bruk og glede. Vår felles innsats må derfor rettes mot å utvikle steder i hele Trøndelag hvor det både er attraktivt å bo og attraktivt å etablere seg. Det er imidlertid stadig flere som aksepterer en betydelig pendleravstand for å kunne bo akkurat der de ønsker.

Det er viktig for den enkelte at den sosiale infrastrukturen oppfattes som positiv. Vi må ha inkluderende byer, bygder og lokalsamfunn med et aktivt kulturliv og frivillige organisasjoner som bidrar til sosial kapital og gode nettverk. En faktor i dette er ungdommens mulighet til å påvirke og bli tatt på alvor. Trøndelags framtid avhenger av barn og unge som etter hvert skal fylle rollene. Det er derfor viktig at

alle aktører er aktivt tilstede på samfunnsarenaer der ungdom møtes.

Det kulturelle samspillet skal utvikles fra Røros i sør til Leka i nord, og ivareta samspillet mellom Trondheim som kulturelt tyngdepunkt og den øvrige regionen. Kulturpolitikken skal stimulere til at kulturlivet, næringslivet og det offentlige møtes for å videreutvikle Trøndelags posisjon som en ledende kulturel region. Et godt miljø for kunst, kultur og friluftsliv bidrar til bedre helse, personlig vekst og trivsel - og dermed til bolyst. I Trøndelag skal alle ha tilgang til kunst og kulturaktiviteter og til våre natur- og friluftsområder uavhengig av funksjonsnivå.

Det skal stimuleres til nyskaping og kreativitet i kulturlivet. Kulturskolene og linjene for kunst og design, musikk, teater og ikke minst idrettslinjene ved de videregående skolene viser at det ikke behøver å være en motsetning mellom en elitesatsing og en høyning av kvaliteten på den omfattende kulturelle egenaktiviteten som vi kan vise til i regionen.

Vi har alle et felles ansvar for å ivareta våre kulturminner slik at kommende generasjoner kan få muligheten til å sette seg inn i livssituasjonen for tidligere bosettinger. Det er imidlertid viktig å sette klare grenser for hva som har vesentlig kulturminneverdi og hva som ikke er bevaringsverdig. Det er ikke automatisk i at alle slike funn har verdi, og det er ofte urimelig at denne typen funn i for stor grad hindrer annen utvikling i kommunen.²

Fotnoter

¹ Dette avsnittet er vedtatt av bystyret i Trondheim.

² Dette avsnittet er vedtatt av bystyret i Trondheim.

³ Dette avsnittet er vedtatt av bystyret i Trondheim.

Der det offentlige ønsker å verne kulturminner, må det offentlige også påta seg ansvaret for at kulturminnene holdes ved like. Dette gjelder også dersom det offentlige ønsker å verne privateide kulturminner. Der det offentlige bruker ressurser på kulturminner skal det også i størst mulig grad legges til rette for allmennheten. ¹

Kulturaktiviteter for barn og ungdom blir stadig viktigere. I en tid hvor barn i langt større grad enn tidligere passiviseres foran TV og PC, er spesielt alle våre idrettslag viktige i arbeidet med utvikling av barns motorikk. Nettopp barns motorikk blir ofte også sett i sammenheng med barns evne til å motta lærdom på skolen. Kulturaktiviteter for barn og unge er også viktig for utvikling av sosiale ferdigheter og tilhørighet. Barne- og ungdomsarbeidet som gjøres i frivillige lag og foreninger er også uvurderlig som forebyggende arbeid i forhold til rusproblematikk. ²

Ønsket om en bærekraftig utvikling stiller oss foran en rekke verdimeslige problemstillinger og utfordringer når det gjelder avveining mellom de forskjellige bærekraftkomponentene. En bærekraftig utvikling innebærer å sikre både:

Økonomisk bærekraft - opprettholde velferd og levekår, en god ressursforvaltning, ressursbruk, produksjon, forbruk

Økologisk bærekraft - sikre økologiske systemer, redusere forurensing, sikre biologisk mangfold

Sosial bærekraft - opprettholde samfunnsorden og livskvalitet, helse, kultur, bomiljø, innflytelse og medvirkning og demokrati.

Utfordringen er å oppnå en bærekraftig utvikling med løsninger som fungerer i et balansert samspill med omgivelsene og hvor alle tre dimensjoner ivaretas.

Mål 2.6.1:

Kunst og kultur bidrar til personlig vekst og trivsel – og dermed økt bolyst i alle deler av regionen.

Kulturpolitikken skal fremme felleskap og kommunikasjon mellom mennesker i alle aldre og kategorier. I et forebyggende perspektiv vil den kulturelle kapitalen bidra til at innbyggerne kan utnytte egne ressurser og mestre egne liv. Den

kulturelle kapitalens betydning vil øke i framtida sett i forhold til den økonomiske kapitalen. Et samfunn med høy kulturell kompetanse vil også være mer tolerant og motstandsdyktig overfor de nye globale utfordringer vi vil møte i framtida. Kulturarven er en kilde til identitet og kunst. Trøndelags historie finnes i landskap, bygninger og fortellinger og setter våre liv i perspektiv. Vern av kulturarven handler med andre ord om å verne våre kilder til fornyelse.

Strategier:

- a. Formidle kunsten bredt slik at kunsten kan gi mulighet for personlig utvikling for alle.
- b1 *Arbeide aktivt for vern av kulturarv og kulturmiljø slik at disse sikres og blir tilgjengelige for framtidige generasjoner. ³*
- b2 *At samfunnet som helhet må ta ansvar når det gjelder vern av kulturminner, og at staten følgelig selv dekker kostnadene ved dette. Dette medfører at man vil arbeide for at loven om kulturminnevern endres, slik at utgiftene til granskning av automatiske fredede kulturminner skal bæres av staten. ⁴*
- c. Legge til rette for utvikling av barn og unges kulturelle kompetanse.
- d. Legge til rette for at alle gjennom opplevelse og egenaktivitet kan delta i kulturelt arbeid i lokalsamfunnet.
- e. Skape møtesteder for samarbeid mellom kunstmiljøer, frivillige organisasjoner og enkeltmennesker
- f. Følge opp og markedsføre Trondheim og Trøndelag som et nasjonalt kirkelig tyngdepunkt, regionens unike kirkelige kulturskatter og kirkebygg, og stimulere kirkelig samarbeid på tvers av kulturelle grenser.
- g. Museenes ressurser og muligheter som lærings- og opplevelsesarena må utnyttes
- h. *Legge til rette for et samarbeid mellom det offentlige, private, og frivillige lag og foreninger når det gjelder etableringen av et Midtnorsk Filmsenter, Filmfestival i Trondheim og Rock City Namsos/popinstitutt Trondheim for å synliggjøre trøndersk kulturliv og identitet både på den nasjonale og internasjonale scenen. ⁵*

Mål 2.6.2:

Trøndelag skal sammen med Jämtland bli en ledende region i bærekraftig utvikling internasjonalt.

Hensynet til bærekraftig utvikling skal være styrende for valg av utviklingsstrategier i Trøndelag. Tilfredsstillende av dagens behov skal ikke redusere mulighetene for våre etterkommere. Sammen med Jämtland deltar Trøndelag i et miljøledelsesprosjekt som vil føre til et betydelig løft på miljøstandarder i mange offentlige virksomheter.

I Trøndelag finnes etater og organisasjoner som har sin virksomhet knyttet til forvaltning, undervisning eller forskning på bærekraftig utvikling. Tilstedeværelsen av disse sterke nasjonale og regionale etatene og organisasjonene representerer en unik samling av miljøkompetanse som regionen bør dra sterkere nytte av. Dette kompetansemiljøet i Trøndelag er lite utnyttet i regionalt utviklingsperspektiv. Trøndelag bør styrke sin profil som bærekraftig region, og bør framstå som en foregangsregion.

Strategier:

- a. Utvikle høye miljøstandarder og høy kompetanse på bærekraftig tenkning blant ansatte i bedrifter i Trøndelag som konkurransefortrinn
- b. Regionen bør dra sterkere nytte av miljøkompetansen som finnes i Trondheim, og det må etableres bedre samarbeid mellom dette miljøet og aktører som arbeider med miljørettet virksomhet i regionen.

Mål 2.6.3:

Et inkluderende samfunn som ivaretar innbyggernes sikkerhet og helse.

Bærekraftbegrepet viser hvordan gode krefter spiller sammen og innvirker gjensidig på hverandre. Et samfunn hvor innbyggerne samhandler og støtter hverandre, og har høy toleranse for mangfold og annerledeshet, vil også være et samfunn med færre risikofaktorer for liv og helse. Den virksomheten som innbyggerne selv driver gjennom frivillige organisasjoner gir et viktig bidrag til samfunnsutviklingen. I mange lokalsamfunn utgjør organisasjonenes arbeid

en uvurderlig ressursinnsats ved å spre kompetanse og å opprettholde aktivitet og trivsel.

Det moderne samfunnet vil være sårbart i forhold til hendelser og situasjoner som kan true liv, helse, miljø og viktige samfunnsverdier. I tillegg til naturkatastrofer har den tekniske og økonomiske utviklingen åpnet for et stadig økende antall uønskede hendelser som eksplosjoner, miljøforstyrrelser, driftsstans og forsyningssvikt. De utfordringer vi møter på disse områder vil primært være knyttet til hendelser som skjer i fredstid, men det må også foreligge beredskapsplaner som berører innbyggernes ve og vel i en trussel-, terror- og krigssituasjon.

Helsevesenet, inkludert spesialisthelsetjenesten er en viktig del av innbyggernes tjenestetilbud. Den samfunnsmessige betydning må igjen vektlegges i beslutningsprosessene omkring organiseringen av helsevesenet. Det legges til grunn at Helse Midt-Norge skal ha livskraftige og utviklingsorienterte sykehusmiljø i alle deler av regionen.

Strategier:

- a. Styrke forebyggende og tverrfaglig arbeid rettet mot barn og unge i forhold til rus og andre risikofaktorer.
- b. Styrke det tverretatlige samarbeidet for å forebygge og begrense kriminalitet.
- c. Sikkerhets- og beredskapsmessige hensyn skal inngå som en sentral del av ordinære plan- og styringssystemer.
- d. Oppmuntre og støtte private aktører og frivillig innsats.
- e. Arbeide for å fremme gode relasjoner, toleranse og samhandling mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn.

Fotnoter

¹ Dette avsnittet er vedtatt av bystyret i Trondheim.

² Dette avsnittet er vedtatt av bystyret i Trondheim.

³ Strategi b1 under mål 2.6.1 er vedtatt av fylkestinget i Nord-Trøndelag.

⁴ Strategi b2 under mål 2.6.1 er vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag og bystyret i Trondheim.

⁵ Strategi h under mål 2.6.1 er vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag og bystyret i Trondheim.

- f. Legge til rette for økt deltakelse i friluftsliv og fysisk aktivitet.
- g. Prinsippet om universell utforming legges til grunn for å øke tilgjengeligheten til offentlige bygg, uteområder, transportsystemer og kulturarenaer.

Alle nye fylkeskommunale investeringer skal vurderes i forhold til prinsippet om universell utforming. Tiltaket skal være sektorovergrepene når det gjelder tilgjengelighet.¹

- h. Innbyggerne i hele regionen må sikres et helsetilbud med tilfredsstillende kvalitet, tilgjengelighet og servicenivå
- i. *Styrke et inkluderende arbeidsliv, der næringslivet oppmuntres til å utnytte regionens menneskelige ressurser i sin fulle bredde.²*
- j. *Det legges til grunn at det skal være livskraftige og utviklingsorienterte sykehusmiljø i både Namsos og Levanger. På begge steder må det være fødeavdeling og akuttfunksjoner. En videre utbygging av distriktpsykiatriske- og distriktsmedisinske sentra er naturlig.³*

Mål 2.6.4:

Styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Trøndelag er en viktig del av sør-samisk område. Fylkeskommunene og primærkommunene har ansvar for å legge til rette for sør-samenes utvikling av egen kultur og språk. Samenes lovfestede rettigheter med hensyn til opplæring i egen kultur, næringer og språk må oppfylles, og opplæring om samisk identitet og kultur skal være en del av grunnopplæringa for alle elever.

Reindriftsnæringen er bærebjelken i samisk kultur, utvikling og utøvelse av næringen må gi grunnlag for trygge økonomiske og sosiale kår for utøverne. Truslene er i første omgang knyttet til gradvis nedbygging av beiteområdene og økning i rovdyrbestandene.

Strategier:

- a. Videreutvikle samarbeidsavtalen mellom sametinget og fylkeskommunene innenfor alle samfunnsområdene.

- b. Trøndelag skal ha som målsetting å bli ledende innenfor de sørsamiske områder på styrking og synliggjøring av sørsamisk kultur, språk og samfunnsliv.
- c. Arealdisponeringen må ivareta reindriftens behov for beiteområder.
- d. *Regionen må stå samlet om den planlagte utbyggingen på Saemien Sijte.⁴*

Mål 2.6.5:

Landsdelens interesser skal ivaretas gjennom handlekraftig samhandling.

Regionen ønsker mer utviklingsansvar ut fra tanken om at Trøndelag styres best fra Trøndelag. Trøndelagsrådet er den viktigste politiske arena i denne sammenheng. Trøndelagsrådet skal stå for en felles interessepolitikk for landsdelen.

For at flere statlige arbeidsplasser og ressurser skal tilføres regionen er det nødvendig med felles opptreden overfor sentrale myndigheter og brede allianser med egne stortingsrepresentanter og næringslivets organisasjoner. Målsettingen om en endret statlig lokaliseringspolitikk skal bygge på forutsetningen om både nasjonal og regional gevinst.

Regionen har store utfordringer knyttet til arbeidsplasser og bosetting. Transportsystemet i regionen og videre til eksportmarkedene, er viktig for næringslivets konkurranseevne. Regionen mottar for liten andel av rammene til stamveger og til andre nasjonale samferdselsoppgaver i forhold til de utfordringer som finnes i regionen. Det er derfor viktig at regionen opptre samlet for å få tilført mer ressurser til disse formål.

Strategier:

- a. Arbeide for å overføre makt og ansvar fra sentrale myndigheter til regionen
- b. Styrke og videreutvikle det regionale nivået gjennom en betydelig økt samhandling i Trøndelag.
- c. Videreutvikle dagens landsdelsarena for å styrke en interessepolitikk for hele Trøndelag, hvor også stortingsrepresentantene fra Nord- og Sør-Trøndelag inngår som sentrale deltakere

- d. Utvikle beredskap som vertskap ved utflytting av statlige arbeidsplasser til hele Trøndelag og være offensiv og utvikle vårt eget syn på hvilke funksjoner/arbeidsplasser som regionen bør tilføres.
- e. Videreutvikle samarbeidet med omkringliggende regioner, slik som Møre- og Romsdal og landsdelsutvalget for Nord-Norge og Nord-Trøndelag
- d. Arbeide for at Trøndelag styrker sin posisjon i det internasjonale samfunn.
- d. I fellesskap utvikle de institusjoner som Trondheim forvalter på vegne av landsdelen.
- d. *I fellesskap utvikle de institusjoner som Trondheim forvalter på vegne av landsdelen og sikre at disse integreres bedre i et nettverk med andre institusjoner i regionen, slik at de ulike miljøer kan gjøre hverandre bedre.*⁵
- e. Sørge for en fordeling av nasjonale og regionale funksjoner i Trøndelag som ytterligere kan bidra til å styrke regionen og samtidig hindre for sterk sentralisering i veksten.

Mål 2.6.6:

Byene og distriktene gjør hverandre gode!

Et strategisk og næringsmessig samarbeid mellom byene i regionen er under utvikling. Med utgangspunkt i byregionene er målet å gjøre Trøndelag sterkere samtidig som bedre tjenester til innbyggere og et livskraftig næringsliv settes i fokus.

For å lykkes med bysamarbeidet er åpen og tydelig kommunikasjon om samarbeidsområder og samarbeidsformer en av forutsetningene. Samtidig må de enkelte byenes profiler rendyrkes ved å foredle særpreg og kulturell identitet.

Det er en gjensidig avhengighet mellom Trondheim som landsdelshovedstad, de andre byene og distriktene i Trøndelag. Trondheim trenger et livskraftig omland og distriktene trenger en dynamisk landsdelshovedstad. Både byene og distriktene har hver sine ressurser og tjenester som står til rådighet for hele regionen og utfyller hverandre.

Strategier:

- a. Bysamarbeidet utvikles i samspill med distriktskommunene slik at det styrker og videreutvikler hele Midt-Norge som en attraktiv region å bo og arbeide i.
- b. Utvikle de enkeltes byers særpreg og estetikk gjennom samarbeid og kunnskapsutveksling.
- c. Utvikle distriktenes tradisjoner, kultur og identitet, samt potensiale for rekreasjon og produksjon som et felles prosjekt for Trondheim, byene og distriktene.

- f. *Produktive areal skal sikres for å opprettholde produksjonspotensialet. Jordvernet må styrkes.*⁶

Mål 2.6.7⁷

Et løft for utkant-Trøndelag

Det er nødvendig med en aktiv offensiv for utkantbygdene i Trøndelag for å motvirke en skadelig sentralisering av økonomi og aktivitet. Det må til ekstraordinære tiltak for å sikre bolyst, bosetting og sysselsetting i kommuner med befolkningsnedgang de siste tiåra.

Strategier:

- a. *Utbygging av bredband for hele Trøndelag.*

Fotnoter

¹ Tilleggssetning til strategi g under mål 2.6.3 er vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag.

² Strategi i under mål 2.6.3 er vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag og fylkestinget i Nord-Trøndelag.

³ Strategi j under mål 2.6.3 er vedtatt av fylkestinget i Nord-Trøndelag.

⁴ Strategi d under mål 2.6.4 er vedtatt av fylkestinget i Nord-Trøndelag.

⁵ Strategi d på mål 2.6.6 er vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag og fylkestinget i Nord-Trøndelag.

⁶ Strategi f under mål 2.6.6 er vedtatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag og fylkestinget i Nord-Trøndelag.

⁷ Mål 2.6.7 er i sin helhet lagt fram og vedtatt av bystyret i Trondheim.

- b. Aktive tiltak for å øke sysselsettinga i utkantene. Økte støtteordninger for bedriftsetableringer i utkantkommunene. Særlige tiltak for å stimulere til næringsutvikling.*
- c. Sikring av gode vilkår for primærnæringene. Reinbeiteareala må tryggas mot utbygginger/nedbygging. Jordreform for å redusere jordleieproblemet som er særlig stort i distriktene.*
- d. Desentralisering av makt. Økt lokal forvaltningsansvar med naturområdene.*
- e. Forankring og videreutvikling av «blilyst» i hele Trøndelag.¹*

Fotnoter

¹ Mål 2.6.7 er i sin helhet lagt fram og vedtatt av bystyret i Trondheim.

Trøndelagsrådet

Trøndelagsrådet er et politisk samarbeidsorgan mellom Sør-Trøndelag fylkeskommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune.

Med utgangspunkt i felles fylkesplan for Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag og andre felles interessefelt skal **Trøndelagsrådet** arbeide for Trøndelags interesser, bidra til koordinering av aktiviteter og fremme samarbeid mellom de interesserte parter.

Trøndelagsrådet kan opptre på vegne av fylkeskommunene/Trondheim kommune, fatte vedtak og gi selvstendige uttalelser i viktige saker, innenfor rammen av vedtak og fullmakter i egen organisasjon. Rådet kan dessuten fungere som styringsgruppe for felles utviklingsprosjekter og for felles forsøk, herunder også saksområder/oppgaver som blir delegert fra staten.

Trøndelagsrådet består av 13 medlemmer, fem medlemmer fra fylkestingene i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag og tre medlemmer fra bystyret i Trondheim. Fylkesmannen i begge fylkene, ordføreren i Steinkjer kommune, samt to representanter oppnevnt av Kommunenes Sentralforbund har møte- og talerett.

Trøndelagsrådet er et konsensusorgan, ved at en av fylkeskommunene eller Trondheim kommune kan forhindre vedtak de er uenige i. Dersom det er flertall for en sak i begge fylkeskommuner og Trondheim kommune, skal den vedtas selv om enkeltrepresentanter/ partier har avvikende syn.

FELLES FYLKESPLAN

Det er noe helt nytt at to fylker og en kommune går sammen om en felles plan for sin region. Arbeidet med felles fylkesplan for Trøndelag og Trondheim har involvert svært mange sentrale samfunnsaktører i regionen. Planen er vedtatt av begge fylkestingene og bystyret i Trondheim.

Fylkesplanen anviser retningen for utviklingen av Trøndelag:

- Et meningsfylt liv og et godt samfunn for Trøndelags viktigste ressurs - menneskene som bor her.
- Kunst og kulturaspektet skal integreres i alle deler av samfunnsutviklingen.
- Trøndelag skal bli den mest kreative regionen i Europa.
- Bedre samhandling mellom distriktene, byene og Trondheim skal gjøre Trøndelag sterkere, og bidra til en balansert utvikling i hele regionen.

NORD-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

Fylkets Hus, 7735 Steinkjer
Telefon: 74 11 10 00 **Faks:** 74 11 10 51
Epost: postmottak@ntfk.no
www.ntfk.no

SØR-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

Erling Skakkes gate 14, Fylkeshuset
7004 Trondheim
Telefon: 73 86 60 00 **Faks:** 73 86 60 01
Epost: postmottak@stfk.no
www.stfk.no

TRONDHEIM KOMMUNE

7004 Trondheim
Telefon: 72 54 00 00 **Faks:** 72 54 60 64
Epost: postmottak@trondheim.kommune.no
www.trondheim.kommune.no